

Ίσως και ο γιος μου

(Ταινία Μικρού Μήκους)

της Άννα Τενέζη

ΕΞ. ΝΟΤΙΑ ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΥ – ΑΠΟΓΕΥΜΑ (2014)

Η οδόνη είναι "νεκρή" για λίγο. Καμιά εικόνα. Μόνο ΚΟΥΔΟΥΝΙΣΜΑΤΑ, ΒΕΛΛΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΗΧΟΣ ΠΡΟΒΑΤΩΝ που οδεύουν προς τη μάντρα. Αργά, μέσα στην ΑΜΦΙΛΥΚΗ αρχίζει να διακρίνεται το βουνό, επιβλητικό, μυστηριώδες, σαν να οσμίζεται την ησυχία.

ΕΞ. ΕΞΩ ΑΠΟ ΜΙΑ ΜΑΝΤΡΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Η εικόνα κατεβαίνει αργά προς τα ριζά του βουνού και συναντά μια ΜΑΝΤΡΑ με τσίγκινες σκεπές. Πιο κάτω, δυτικά, ένα ΑΝΑΧΩΜΑ γύρω από μια χαβούζα με νερό, που λαμπυρίζει στο μούχρωμα. Ανατολικά, ένας ΧΩΜΑΤΟΔΡΟΜΟΣ, που ξεχωρίζει άσπρος από το σκούρο χρώμα των γύρω χωραφιών, και στο βάθος τα λίγα φώτα ενός χωριού. Νότια μια ΕΛΙΑ.

Στον χωματόδρομο, ένας ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ (80) οδηγεί αργά προς τη μάντρα καμιά εκατοστή ΠΡΟΒΑΤΑ, ακολουθούμενα από ΤΡΙΑ ΣΚΥΛΙΑ. Καθώς τα πρόβατα πλησιάζουν στη χαβούζα, κάποια από το κοπάδι τρέχουν μπροστά και ορμούν στο ανάχωμα. Σκαρφαλώνουν στα τοιχώματά του, σκύβουν μέσα στη χαβούζα και πίνουν νερό. Τα άλλα πρόβατα ακολουθούν και η χαβούζα γεμίζει ολόγυρα πρόβατα που πίνουν διψασμένα το νερό. Ο γεροβοσκός ακουμπά στη μαγκούρα του και φαίνεται να απολαμβάνει την ευχαρίστηση των ζωντανών του. Όσα πρόβατα ξεδιψούν απομακρύνονται από τη χαβούζα, κατεβαίνουν και περιμένουν λίγο πιο κάτω. Όταν όλα τα πρόβατα έχουν ξεδιψάσει και κατεβεί, πίνουν και τα τρία μαντρόσκυλα, τα οποία επίσης κατεβαίνουν και παίρνουν τις δέσεις τους γύρω από το κοπάδι. Από ένα στα πλευρά και ένα στην ουρά του κοπαδιού. Ο βοσκός σηκώνει το παγούρι του, πίνει νερό και, ευχαριστημένος, μπαίνει μπροστά στο κοπάδι. Παίρνει την ανηφόρα, ακολουθούμενος από τα αρνιά και τα σκυλιά του.

Φτάνουν στη μάντρα. Ο γεροβοσκός ανοίγει την πόρτα και τα πρόβατα αρχίζουν να μπαίνουν όλα μαζί, στριμωχτά, όλο και πιο γρήγορα, με μαλακά βελάσματα, σαν να εκφράζουν την ευχαρίστησή τους που γυρίζουν στο «σπίτι». Τα τρία μαντρόσκυλα ακολουθούν τελευταία. Ο γεροβοσκός μπαίνει και κλείνει την πόρτα.

ΕΣ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΜΑΝΤΡΑΣ – ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Τα πρόβατα παίρνουν τη δέση τους στη σάνη και γέρνουν στο χώμα. Ο γεροβοσκός πλησιάζει ένα μέρος της μάντρας, που είναι κλειστό με μπακλαβωτό χοντρό τέλι, όπου υπάρχουν νεογέννητα αρνάκια. Μπαίνει μέσα, πλησιάζει και

καϊδεύει ένα-ένα τα αρνάκια, που του γλείφουν το χέρι ή τρίβουν τη μουσούδα τους στην παλάμη του. Σηκώνεται με μια γλυκιά έκφραση στο πρόσωπο, ρίχνει μια ματιά ολόγυρα να βεβαιωθεί ότι όλα είναι εντάξει, βγαίνει και κλείνει την πόρτα πίσω του.

ΕΞ. ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΝΤΡΑ – ΒΡΑΔΥ

Το σκοτάδι έχει σχεδόν πέσει, ένα ΑΔΥΝΑΜΟ ΦΕΓΓΑΡΙ φωτίζει μόλις το μούχρωμα. Ο γεροβοσκός στέκεται για λίγο έξω από τη μάντρα, κοιτάζει το φεγγάρι, σκουπίζει τον ιδρώτα από το μέτωπό του με την αναστροφή του χεριού του και το κρατάει για λίγο πάνω στο μέτωπό του. Το τοπίο ολόγυρα είναι γυμνό, απέραντο και μόνο ο άσπρος χωματόδρομος ξεχωρίζει ανάμεσα από το σκούρο χώμα. Στο τέρμα του χωματόδρομου, τα φωτάκια του χωριού είναι περισσότερα και πιο έντονα τώρα. Το βλέμμα του γεροβοσκού έρχεται πίσω, ακλουθώντας τον χωματόδρομο, και σταματά σ' ένα σημείο ανάμεσα στη χαβούζα και τη στροφή του χωματόδρομου, όπου μια σειρά από πέτρες μοιάζει να σηματοδοτεί κάτι.

Η έκφραση του γεροβοσκού αλλάζει σε έγνοια. Κατεβάζει το χέρι και το βάζει στην τσέπη του. Βγάζει κάτι και το παίζει μηχανικά στα δάχτυλα. Κοντινό πλάνο στο χέρι του γεροβοσκού. Μια σφαίρα, που την κοιτάζει προβληματισμένος και μετά σηκώνει ξανά το βλέμμα στο φεγγάρι.

ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

Γάριν! (Αύριο.)

ΕΞ. ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1974 - ΜΕΡΑ

Πανοραμική θέα της νότιας πλευράς του ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΥ. Η επιβλητική εικόνα του βουνού γεμίζει την οδόνη. Δίνει την εντύπωση σαν κάποιος να τον κοιτάζει από χαμηλά λατρευτικά.

Μεγαλοπρεπής, λάμπει ελκυστικός μες στο μεσημέρι. Οι αναθυμιάσεις από τη ζέστη κάνουν την εικόνα του να τρέμει ελαφρά. ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΙ και ΕΚΡΗΞΕΙΣ ακούγονται πίσω από το βουνό.

Μετά από ένα-δυο κλάσματα του δευτερολέπτου, αρχίζουν να διακρίνονται ΤΡΕΙΣ μακρινές και ακαθόριστες ΦΙΓΟΥΡΕΣ που κινούνται προς τις υπώρειες του βουνού, άλλοτε σβαρνιστά, κατρακυλώντας, και άλλοτε με δυσκολία. Κάθε τόσο, κάποιος σταματά, ταλαντεύεται, γονατίζει ή απλώς γέρνει μπροστά και μετά ξανασηκώνεται και ξαναρχίζει να κατεβαίνει το βουνό.

Καθώς η εικόνα πλησιάζει αργά, αρχίζουμε να διακρίνουμε τρεις Ελληνοκύπριους στρατιώτες. Είναι ταλαιπωρημένοι, εξουθενωμένοι, με ρούχα λερωμένα και πρόσωπα μπαρουτοκαπνισμένα. Τα μάτια τους γυαλίζουν και ο φόβος είναι ζωγραφισμένος μέσα τους. Κάθε τόσο σταματούν λαχανιάζοντας και κοιτάζουν με αγωνία ολόγυρα. Δεν κρατούν όπλα, είναι ξεσκούφωτοι, καταίδρωμένοι, με τα μαλλιά τους κολλημένα στο μέτωπο και στο λαιμό. Είναι φανερό ότι περπατούν κυνηγημένοι πολλές ώρες. Τα χείλη τους είναι σκασμένα από τη δίψα. Τα

μάτια τους έχουν τη φρίκη του πολέμου και τα μέλη τους, αν και σε ένταση, φαίνεται να μην αντέχουν πια. Τα ΤΣΙΓΚΙΝΑ ΠΙΑΓΟΥΡΙΑ τους κρέμονται ανοικτά από τις ζώνες τους και αναδύουν έναν ΗΧΟ ΑΔΕΙΟ, κάθε φορά που χτυπούν στα λαγόνια τους. Είναι ο ΣΑΒΒΑΣ, ο ΓΙΑΓΚΟΣ και ο ΤΑΚΗΣ. Όλοι γύρω στα είκοσι.

Ο ΣΑΒΒΑΣ, που είναι λίγο πιο παχύς από τους άλλους, σταματάει, φέρνει τα χέρια στο ιδρωμένο του πρόσωπο, μαζεύει τον ιδρώτα του και με λαχτάρα αρχίζει να γλείφει μια το ένα και μια το άλλο χέρι. Κάννει μια γκριμάτσα αηδίας και γονατίζοντας ξεσπά σε κλάμα. Κλαίει απελπισμένα, σαν δαρμένο σκυλί.

Οι άλλοι δύο του ρίχνουν μια ματιά, κρεμάζουν τα χέρια στα πλευρά τους και στρέφουν αλλού το βλέμμα. Γονατίζουν κι εκείνοι, με τα κεφάλια σκυμμένα. Ο ΤΑΚΗΣ πάνει το κεφάλι με τα δυο του χέρια και το ακουμπά στη γη. Ο ΓΙΑΓΚΟΣ σηκώνει το βλέμμα του στον ουρανό. Τα μάτια του είναι γεμάτα δάκρυα, αλλά προσπαθεί να μην κλάψει. Βγάζει ένα τρομαχτικό ουρλιαχτό, που αντηχεί και γεμίζει τον άδειο χώρο. Όταν παύει να ουρλιάζει και το βλέμμα του επανέρχεται στη γη, αλλάζει. Κάτι βλέπει. Γουρλώνει τα μάτια. Τινάζει το κεφάλι. Ξανακοιτάζει. Το βλέμμα του φωτίζεται και αρχίζει να γελάει τρελά, ουρλιάζοντας τραγικά, με οργή, με χαρά, με πόνο. Οι άλλοι δύο γυρίζουν και τον κοιτάζουν φοβισμένοι. Ο Γιάγκος, πάντα γελώντας τρελά, πηγαίνει κοντά τους και αρχίζει να τους ταρακουνά με μανία, μια τον ένα και μια τον άλλο. Μετά τεντώνει το δάχτυλο μπροστά και το γέλιο του καταλαγιαίνει. Οι άλλοι δύο κοιτάζουν προς το σημείο που τους δείχνει.

ΕΞ. ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΖΙΑΟΣ - ΜΕΡΑ

Η εικόνα κατηφορίζει σε όλο το ανοικτό, άνυδρο τοπίο και σταματά πάνω σε μια ΜΙΚΡΗ ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ, μια χαβούζα με υπερυψωμένα χωμάτινα τοιχώματα, που λάμπει κάτω από το δυνατό φως του μεσημεριάτικου ήλιου. Είναι η ίδια χαβούζα της πρώτης σκηνής, αλλά με κάπως λιγότερο νερό. Το τοπίο γύρω είναι κατάξερο και αργιλώδες.

ΕΞ. ΠΕΝΤΑΔΚΤΥΛΟΣ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1974 - ΜΕΡΑ

Ο Σάββας και ο Τάκης κοιτάζουν το νερό ξαφνιασμένοι, με λαχτάρα. Το βλέμμα τους γεμίζει ένταση και τρελή χαρά. Αρχίζουν να γελάνε μ' ένα γέλιο σαν κλάμα. Το γέλιο του Τάκη γίνεται κλάμα.

Ξαφνικά, σαν σπρωγμένοι, σηκώνονται και αρχίζουν να ροβολούν την πηλαγιά.

Ο Γιάγκος μπαίνει μπροστά τους και τους σταματά. Τους δείχνει ανατολικά. Στο γυμνό τοπίο ένας χωματόδρομος – ο ίδιος της πρώτης σκηνής – και το χωριό στο βάθος. Στην αρχή του χωματόδρομου, λίγο πιο ψηλά από τη λίμνη, μια μάτρα με τσίγκινα περιτειχίσματα, η ίδια της πρώτης σκηνής, μόνο πιο μικρή.

Ο Γιάγκος μιλάει λαχανιασμένος και με φόβο στα μάτια.

ΓΙΑΓΚΟΣ

— Προσέξτε! Θα πάω μπροστά. Ακολουθήστε σε απόσταση.

Βγάζει από την τσέπη του ένα κομμάτι άσπρο πανί και μπαίνει μπροστά. Το χέρι του μόλις που καταφέρνει να το κρατάει κάπως ψηλά, ενώ το άλλο πάει κι έρχεται σαν χέρι πεδαμένου. Το βλέμμα του σαρώνει ολόγυρα με ένταση το γυμνό τοπίο. Τίποτα δεν κουνιέται. Ούτε ένα πουλί. Οι ήχοι του πολέμου έχουν κοπάσει. ΗΣΥΧΙΑ απόλυτη. Μόνο ο ΗΧΟΣ ΜΙΑ ΚΡΕΑΤΟΜΥΓΑΣ. Δεν υπάρχουν δέντρα, για να φωλιάσουν τζιτζίκια. Μόνο ΜΙΑ ΕΛΙΑ, στα νότια της λίμνης.

Ο Γιάγκος προχωράει προσεχτικά. Όταν έχει απομακρυνθεί καμιά εκατοστή μέτρα, αρχίζει να κινείται ο Σάββας. Όταν κι εκείνος έχει προχωρήσει την ίδια περίπου απόσταση, ακολουθεί ο Τάκης. Περιπατούν όλο και πιο γρήγορα, όλο και πιο ξεθαρρεμένα. Όσο πλησιάζουν το νερό, ξεχνούν κάθε προφύλαξη και τρέχουν πλέον, δεν περιπατούν. Το νερό λάμπει όλο και πιο ελκυστικό μες στο γυμνό τοπίο.

Ο Γιάγκος φτάνει κοντά στη μάντρα. Για μια στιγμή σταματά και προσπαθεί να ελέγξει το λαχάνιασμά του. Ταλαντεύεται. Τεντώνει το αυτί και στρέφει με ένταση το βλέμμα στη μάντρα. Ανοίγει με προφύλαξη την πόρτα.

ΕΣ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΜΑΝΤΡΑΣ – ΜΕΡΑ

ΔΥΟ ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ με το φόβο στα μάτια, στην ίδια άδλια κατάσταση με τους τρεις που κατηγορίζουν, είναι κρυμμένοι σε μια γωνιά της μάντρας και ακούγοντας το θόρυβο της πόρτας που ανοίγει, ανταλλάσσουν βλέμματα συνεννόησης. Κρατούν στα χέρια τους μαγκούρες και με το βλέμμα γεμάτο ένταση νεύουν ο ένας του άλλου ότι είναι έτοιμοι να επιτεθούν.

ΕΞ. ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΝΤΡΑ – ΜΕΡΑ

Ο Γιάγκος κοιτάζει προσεκτικά και με ένταση κάθε γωνιά της μάντρας. Η μάντρα φαίνεται άδεια. Δε βλέπει τίποτα. Στήνει για λίγο το αυτί. Δεν ακούγεται τίποτα. Αφήνει την πόρτα, παρακάμπτει τη μάντρα και αρχίζει να τρέχει ακάδεκτα προς το νερό. Τρέχει σαν τρελός. Κανένας φόβος δεν τον κρατά πια. Φτάνει στη λίμνη και αρχίζει να ανεβαίνει το ανάχωμα που συγκρατεί το νερό. Ανεβαίνει. Με λαχτάρα, με πείσμα. Το ξεραμένο χώμα κατακυλά κάτω από τις τλαιπωρημένες αρβύλες του και κάνει δύσκολο τα ανέβασμά του. Αγκαλιάζει το χώμα και σκαρφαλώνει. Καταφέρνει σερνόμενος να ανεβεί στην κορυφή του αναχώματος και απλώνει το χέρι να πιάσει το νερό. Είναι βρώμικο, αλλά εκείνος προσπαθεί να το φτάσει. Μια κι άλλη μια προσπάθεια, αλλά μόλις που καταφέρνει να το αγγίξει. Στερεώνει τους αγκώνες του στο χώμα και ανασηκώνεται, για να μετακινήσει το σώμα του, ώστε να μπορέσει να το φτάσει. Το φτάνει. Βουτάει το χέρι του και πιάει μια φούχτα νερό. Σηκώνει το χέρι, με όσο μπόρεσε να πιάσει και το φέρνει στο στόμα. Ανασηκώνει το κεφάλι, για να μπορέσει να το πει.

ΜΙΑ ΡΙΠΗ αντηχεί στο έρημο τοπίο. Φτάνει στο βουνό και επιστρέφει πολλαπλάσιασμένη. Μια σφαίρα βρίσκει τον Γιάγκο στο κεφάλι, που πέφτει μπρούμυτα πάνω στο ανάχωμα με το μισό σώμα του να κρέμεται πάνω από τη λίμνη. Το αίμα από το τρυπημένο του κρανίο χύνεται και βάφει το νερό.

Ένας ΤΟΥΡΚΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ βγαίνει πίσω από την ελιά και με το όπλο του προτεταμένο τρέχει προς τους άλλους δύο. Φαίνεται τρομοκρατημένος. Το βλέμμα του άγριο, γεμάτο φόβο και οι κινήσεις του σπασμωδικές.

Ο Σάββας, που βρίσκεται ήδη μέσα στο πεδίο βολής του αυτόματου που κρατάει ο Τούρκος, ακινητοποιείται και σηκώνει τα χέρια έντρομος. Μια ριπή τον ρίχνει κάτω.

Ο Τάκης, που βρίσκεται λίγο πιο πάνω από τη μάντρα, πάει να τρυπώσει μέσα, αλλά δεν προλαβαίνει.

Ο Τούρκος τρέχει κοντά του ξεδαρρεμένος. Του ρίχνει. Η ριπή τον πετυχαίνει και ο Τάκης πέφτει κάτω.

ΗΣΥΧΙΑ απλώνεται ξανά παντού. Ο Τούρκος κοιτάζει ολόγυρα, αφουγκράζεται και αρχίζει να προχωρά με προσοχή και με το όπλο προτεταμένο, προς τη μεριά του Σάββα. Φτάνει κοντά του και τον παρατηρεί καλά. Είναι γαζωμένος, το αίμα του τρέχει από τις πληγές του και βάφει το χώμα. Με το όπλο προτεταμένο προς την πλευρά του, τον προσπερνά.

Στρέφεται μπροστά και προχωράει προς τον Τάκη. Τον πλησιάζει με προφύλαξη. Ο Τάκης είναι πεσμένος μπρούμυτα και ο Τούρκος δεν καταλαβαίνει αν είναι νεκρός. Του δίνει μια γερή σπρωξιά με το πόδι, για να τον γυρίσει ανάσκελα, αλλά το βαρύ σώμα του νεκρού μόλις που γυρίζει λίγο στο πλάι. Ο Τούρκος με την αμφιβολία στα μάτια τού ρίχνει ξανά. Έχει την πλάτη γυρισμένη στη μάντρα.

Την ώρα που το αυτόματο του Τούρκου ξερνάει τη ριπή, οι δυο Ελληνοκύπριοι φαντάροι, που ήταν κρυμμένοι μες στη μάντρα, πετιούνται έξω με τρομακτικά ουρλιαχτά, κρατώντας τα ξύλα σαν κοντάρια και ορμούν κατά πάνω του.

Ο Τούρκος προλαβαίνει, γυρίζει και, με άγριο βλέμμα, ρίχνει δυο συνεχόμενες ριπές. Ο ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ, τρυπημένος στην κοιλιά, πέφτει σχεδόν πάνω του. Το άψυχο σώμα του σωριάζεται στα πόδια του, ενώ Ο ΑΛΛΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ πέφτει στα γόνατα και μετά ξαπλώνεται ανάσκελα. Ο Τούρκος κλωτσά τον στρατιώτη, που είναι σωριασμένος στα πόδια του και κατηφορίζει τρέχοντας προς το χωριό. Η κάμερα τον ακολουθεί από μακριά. Λίγο πριν το στρίψιμο του χωματόδρομου για τη μάντρα, συναντά ένα ΚΟΠΑΔΙ, καμιά πενηνταριά πρόβατα, που το ακολουθεί ένα ΣΚΥΛΙ. Ο ΒΟΣΚΟΣ (40) οδηγεί τα ζώα του προς τη μάντρα. Ο Τούρκος στρέφει το όπλο στον βοσκό. Εκείνος σηκώνει τα χέρια. Ο σκύλος του γαυγίζει τρομερά, έτοιμος να επιτεθεί στον Τούρκο. Το ΓΑΥΓΙΣΜΑ του σκύλου φτάνει μακρινό μέχρι τη μάντρα. Ο Τούρκος κάνει μια κίνηση με το όπλο, σαν να λέει στον βοσκό «μάζεψε το σκύλο σου». Ο βοσκός κατεβάζει το ένα χέρι και καϊδεύει το κεφάλι του σκύλου του κι εκείνος ησυχάζει. Ο Τούρκος πάντα με το όπλο γυρισμένο στον βοσκό απομακρύνεται, ανάμεσα από τα πρόβατα που τον έχουν περικυκλώσει.

ΕΞ. ΠΕΝΤΑΔΚΤΥΛΟΣ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1974 - ΒΡΑΔΥ

Πλάνο "θέα πουλιού" μετά τα φονικά.

Καθώς ο ήλιος γέρνει πίσω από το βουνό, ο ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΣ, με τις πρώτες σκιές να αλλάζουν την όψη του, μοιάζει τώρα με τεράστιο γίγαντα, που κρατά στην ποδιά του τα πέντε παλικάρια.

Ο ΗΧΟΣ ΤΗΣ ΜΥΓΑΣ που βουίζει ακούγεται ξανά και ύστερα άλλη μια και άλλες πολλές αρχίζουν να μαζεύονται γύρω και πάνω από τις πληγές των σκοτωμένων παλικαριών.

Ένα ΚΟΡΑΚΙ κάνει την εμφάνισή του ψηλά από το βουνό, ΚΡΩΖΟΝΤΑΣ μακάβρια.

Καθώς το δειλινό προχωράει, η όψη του ΓΙΓΑΝΤΑ - ΠΕΝΤΑΔΑΚΤΥΛΟΥ γίνεται όλο και πιο θλιμμένη, όλο και πιο σκοτεινή.

ΗΣΥΧΙΑ ολόγυρα. Μόνο ένα μακρινό ΚΟΥΔΟΥΝΙΣΜΑ και κάποια ΒΕΛΛΑΣΜΑΤΑ μαρτυρούν το πλησίασμα ενός ποιμνίου.

ΕΞ. ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΖΙΑΟΣ - ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Πλησιάζοντας στη λίμνη, ο ΒΟΣΚΟΣ βλέπει τον νεκρό Γιάγκο και σταματά. Το βλέμμα του σκοτεινιάζει, τα φρύδια του συνοφρυώνονται, τα χείλια του αρχίζουν να τρέμουν.

Το κοπάδι αρχίζει να κινείται, όπως και στην πρώτη σκηνή, προς τη λίμνη. Ο βοσκός βλέπει τη λίμνη ματωμένη και αρχίζει να φωνάζει και να σπρώχνει με τη ΜΑΚΡΙΑ ΜΑΓΚΟΥΡΑ ΤΟΥ τα πρόβατά του, για να τα εμποδίσει να πάνε στο νερό. Τα πρόβατα τού ξεφεύγουν και σκαρφαλώνουν στα τοιχώματα της λίμνης. Ο βοσκός τα κυνηγά με μανία, ουρλιάζοντας με θυμό και απελπισία και πολλές φορές χτυπώντας τα. Εκείνα όμως του ξεφεύγουν και ανεβαίνουν ξανά, από άλλο σημείο, με όλο και περισσότερο πείσμα, με όλο και πιο ΔΥΝΑΤΑ ΒΕΛΛΑΣΜΑΤΑ. Στο τέλος, μην μπορώντας να τα βγάλει πέρα, ο βοσκός παραιτείται και κάθεται στην παρυφή της λίμνης. Βγάζει το ΣΚΟΥΦΙ του και το φέρνει μπροστά στα μάτια του. Ύστερα, σηκώνει το βλέμμα του στον ουρανό και βγάζει μια γοερή κραυγή.

Σηκώνεται, στέκεται σ' ένα σημείο πάνω στο ανάχωμα και βλέπει, με βλέμμα σκληρό, το αίμα του Γιάγκου να στάζει ακόμη μέσα στη λίμνη, ενώ τα πρόβατά του τραβάνε, με αναστατωμένα βελάσματα, πίσω από το ματωμένο νερό.

Ο βοσκός κατεβαίνει, πάνει και τραβά από τα πόδια το νεκρό στρατιώτη. Τον αποδέτει πάνω στο χώμα.

Τα πρόβατα με ανήσυχια βελάσματα, αρχίζουν να κατηγορίζουν από τα τοιχώματα της λίμνης και μαζεύονται στο σημείο συνάντησής τους της πρώτης σκηνής. Ο βοσκός βγάζει το ΠΑΓΟΥΡΙ από τη ΒΟΥΡΚΑ του, πίνει νερό και πλένει το πρόσωπό του με μανία. Παίρνει βαθιά ανάσα και μετά μπαίνει μπροστά και οδηγεί τα πρόβατά του προς τη μάντρα. Ο σκύλος του ακολουθεί.

Φτάνοντας κοντά, βλέπει τους άλλους σκοτωμένους. Στέκεται πάνω από τον καθένα σκεφτικός. Το κεφάλι του πάει κι έρχεται δεξιά-αριστερά σαν να αρνεί-

ται αυτό που βλέπει. Βγάζει ένα βαθύ αναστεναγμό και με βλέμμα σκληρό τους προσπερνά. Ανοίγει την πόρτα της μάντρας και αφήνει τα πρόβατά του να μπουν μέσα. Όταν μπαίνει και ο σκύλος, κλείνει την πόρτα.

ΕΣ. – ΕΞ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΝΤΡΑΣ – ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Ο βοσκός πάνει από μια γωνιά της μάντρας μεγάλα ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΔΟΧΕΙΑ και βάζει νερό στις ΠΟΤΙΣΤΡΕΣ. Τα ζώα μαζεύονται βιαστικά και αρχίζουν να πίνουν. Σιγά σιγά τα βελάσματά τους κοπάζουν και τα πρόβατα ηρεμούν. Ύστερα παίρνουν τη δέση τους στο μαντρί και ξαπλώνουν ακουμπώντας το ένα στο άλλο. Είναι ολότελα ήσυχα τώρα. Ο βοσκός επιθεωρεί τη μάντρα του κι ύστερα βγαίνει και στέκεται για λίγο μπροστά στην πόρτα. Φαίνεται σαν να ζυγίζει κάποια σκέψη. Ξεκινάει να φύγει, αλλά στο δεύτερο βήμα γλιστράει και κοντεύει να πέσει. Κοιτάζει κάτω. Μια σφαίρα. Σκύβει την παίρνει, την παίζει για λίγο στο χέρι του κι ύστερα τη βάζει στην τσέπη. Κοιτάζει ξανά τα νεκρά κορμιά. Στέκεται και συλλογίζεται. Ύστερα μπαίνει αποφασιστικά στη μάντρα. ΜΕΡΙΚΟΙ ΣΠΟΡΑΔΙΚΟΙ ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΙ ακούγονται πίσω από το βουνό. Ο βοσκός βγαίνει με μια ΑΞΙΝΑ κι ένα ΠΛΑΤΥ ΦΤΥΑΡΙ στο χέρι. Στέκεται για λίγο, κοιτάζει τον ουρανό. Ένα ΟΛΟΓΙΟΜΟ ΦΕΓΓΑΡΙ αρχίζει να προβάλλει πίσω από το βουνό και να φωτίζει όλη την έκταση μπροστά του. Αφουγκράζεται. Οι σποραδικοί πυροβολισμοί συνεχίζονται. Κατηφορίζει προς τη λίμνη. Δίπλα στο νεκρό Γιάγκο, παρατά το φτυάρι και αρχίζει να σκάβει.

Σκάβει, σκάβει με πείσμα, ασταμάτητα, όσο που πα του κόβεται η ανάσα. Σταματά, ανασηκώνεται και ακουμπά στο στείλιάρι της αξίνας. Κοιτάζει τις παλάμες του. Έχουν φουσκάλες. Σηκώνει το παγούρι του και πίνει νερό. Με την ανάστροφη του χεριού του σκουπίζει τον ιδρώτα από το μέτωπό του. Τα μάτια του υγραίνονται. Με μια σύσπαση του προσώπου καταπίνει ένα κόμπο στο λαιμό. Μετά ξαναπάνει την αξίνα και ξαναρχίζει να σκάβει.

Η νύχτα προχωράει και το ολόγιομο φεγγάρι βρίσκεται ψηλά στον ουρανό. Φωτίζει το γύρω τοπίο μ' ένα χαρούμενο φως, σαν μέρα. Ο βοσκός στέκεται και το κοιτάζει δαμπωμένος. Του απευθύνεται με οργή, με απελπισμένο θυμό.

ΒΟΣΚΟΣ

— Γκιουλί(γι)ορσούν ! (Γελάς!) Χιτς μπροσεί γιοκ γκιμπί!.. (Σαν να μην έγινε τίποτα!)

Ξαναπάνει την αξίνα και συνεχίζει το σκάψιμο, μέχρι που ένας πλατύς τάφος, αρκετός για τα πέντε νεκρά κορμιά, έχει ανοιχτεί. Κάθεται για λίγο, και τα δάκρυα αρχίζουν να τρέχουν από τα μάτια του. Το βουβό κλάμα του μετατρέπεται σε συγκρατημένο δρήνο, που απελευθερώνεται σιγά σιγά και μετατρέπεται σ' ένα γοερό κλάμα διαμαρτυρίας. Ο δρήνος του κοπάζει. Μένει για λίγο σιωπηλός κι ύστερα σηκώνεται, πάνει από τα πόδια τον πρώτο νεκρό και τον σέρνει μέχρι τον τάφο. Τον τοποθετεί κατά πλάτος. Στέκεται για λίγο όρθιος, τεντώνεται για να ισιώσει τη μέση του και βλέπει από μακριά ΜΙΑ ΦΙΓΟΥΡΑ να έρχεται από τη μεριά του χωριού. Κοιτάζει με ένταση και καχυποψία. Σιγά σιγά

αρχίζει να διακρίνει ότι η φιγούρα είναι ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ. Κοιτάζει με περισσότερη ένταση. Το βλέμμα του αλλάζει. Τώρα υπάρχει μόνο η περιέργεια. Περιμένει μέχρι που η φιγούρα έρχεται κοντά. Είναι η ΑΪΝΤΙΝ (37), η γυναίκα του. Κάτω από μια πρόχειρη ΡΟΜΠΙΑ, που έχει ρίξει πάνω της, φαίνεται το μακρύ ΝΥΧΤΙΚΟ της. Ήδη από μακριά και με μεγάλη αγωνία του λέει:

ΑΪΝΤΙΝ

— Αχ, μπε, γιαβρούμ, μπουρντά μου σουν; (Αχ, βρε καλέ μου, εδώ είσαι;)

Ο βοσκός δεν απαντάει. Κοιτάζει αλλού και σφίγγει τα δόντια. Η Αϊντίν, φτάνοντας κοντά, πάει να τον πλησιάσει, αλλά ο βοσκός την σταματάει. Η όψη του είναι σκληρή. Η Αϊντίν βλέπει τον νεκρό, το βλέμμα της σκληραίνει, αλλά, σφίγγοντας τα χείλια και σμίγοντας τα φρύδια, το αποστρέφει.

ΒΟΣΚΟΣ

— Γκιτ! (Φύγε!)

Η Αϊντίν μένει αναποφάσιστη. Ο βοσκός την προσπερνά, πηγαίνει στον Σάββα, τον πάνει από τα πόδια και αρχίζει να τον σέρνει προς τον τάφο. Η Αϊντίν κάνει μια κίνηση, έτοιμη να τον βοηθήσει. Ο βοσκός παρατάει τον νεκρό και της μιλάει πιο επιτακτικά τώρα.

ΒΟΣΚΟΣ

— Γκιτ! Γκιτ! (Φύγε, πήγαινε!)

Η Αϊντίν τον κοιτάζει με μάτια ικετευτικά. Ο βοσκός περιμένει. Η Αϊντίν στέκεται καρφωμένη. Ο βοσκός, με το βλέμμα στο κενό, της μιλάει πάνω απ' τον ώμο του.

ΒΟΣΚΟΣ

Γκιτ! Βε κίμοεγι μπροσέι σολέμε! (Φύγε! Και μην πεις τίποτα σε κανένα!)

Η ΑΪΝΤΙΝ διστάζει ακόμα. Πάει να πει κάτι, αλλά σταματάει. Ο βοσκός την κοιτάζει μ' ένα βλέμμα, που δε σηκώνει αντίρρηση. Εκείνη στρέφεται και παίρνει το δρόμο του γυρισμού. Ο βοσκός την ακολουθεί με το βλέμμα. Στο βάθος του χωματόδρομου τα φώτα του χωριού λαμπυρίζουν ειρηνικά.

Όταν η φιγούρα της γυναίκας του απομακρύνεται αρκετά, ο βοσκός πάνει ξανά τον νεκρό Σάββα από τα πόδια και τραβώντας τον, τον φέρνει και τον απιδώνει δίπλα στον Γιάγκο. Στέκεται για λίγο κοιτάζοντας τον σκοτεινό όγκο του βουνού, πίσω από το οποίο μια ΟΜΟΒΡΟΝΤΙΑ ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΩΝ δίνει την εντύπωση σάμπως μια ομάδα στρατιωτών να έπεσαν σε ενέδρα και να εκτελέστηκαν όλοι. Όταν οι ήχοι ησυχάζουν, ο βοσκός με βλέμμα βαρύ κατευθύνεται προς τον τρίτο στρατιώτη.

ΕΞ. ΔΙΠΛΑ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ - ΝΥΧΤΑ

Η νύχτα έχει προχωρήσει, το φεγγάρι βρίσκεται μεσούρανα και φωτίζει ολο-

κάθαρα τα πέντε κορμιά, που βρίσκονται τοποθετημένα το ένα πλάι στο άλλο μέσα στον λάκκο. Γαλήνη. Όλοι οι δόρυβοι έχουν κοπάσει.

Ο βοσκός είναι καθισμένος στο ανάχωμα της λίμνης και, καθώς κοιτάζει τους νεκρούς, μοιάζει να αναλογίζεται το έργο που του απομένει. Σηκώνεται, παίρνει το φτυάρι και αρχίζει να σκεπάζει τους νεκρούς.

Τελειώνει και αρχίζει να φέρνει μεγάλες πέτρες από γύρω και να τις τοποθετεί λίγο πιο πάνω από το σημείο, όπου είναι τα κεφάλια των δαμμένων. Είναι η σειρά με τις μισοδαμμένες πέτρες της πρώτης σκηνής.

ΕΣ. ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΤΩΝ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ - ΜΕΡΑ (2014)

Πίσω από ένα γραφείο κάθεται μια ΝΕΑΡΗ ΚΟΠΕΛΑ (25-30) και κρατά σημειώσεις. Απέναντί της ο ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ (80) αξύριστος, ακούρευτος, με το πρόσωπο σκαμμένο από τον πόνο και το κεφάλι σκυφτό, φαίνεται σάμπως μόλις έχει τελειώσει τη διήγησή του. Μένει για λίγο σιωπηλός και μετά στρέφεται και κοιτάζει την κοπέλα, που συνεχίζει να γράφει. Η κοπέλα, μ' ένα τρόπο που δηλώνει ότι έχει τελειώσει, σταματά να γράφει και σηκώνει το βλέμμα. Το πρόσωπό της δηλώνει λύπη. Αμίλητη, κοιτάζει τον γεροβοσκό. Εκείνος κάθεται στην καρέκλα σαν να θέλει να φύγει. Κρατά στα χέρια του τον μάλλινο, ταλαιπωρημένο ΣΚΟΥΦΟ του, και τον παιδεύει. Το κεφάλι του είναι σκυφτό, το ύφος του λυπημένο.

ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

— Πυρά πολλή... ήτουν να βρωμίσουσιν...

Κουνάει το κεφάλι, τραβά και σφίγγει τον σκούφο του, σαν να θέλει να τον ξεσκίσει.

ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

— Εκάμαμεν πολλά... εκάμαμεν πολλά τζιαι που πο τζιαι τζιαι που ποδά...

Σκύβει το κεφάλι και κλαίει συγκρατημένα. Σηκώνεται, βάζει το χέρι στην τσέπη και βγάζει κάτι. Απλώνει το χέρι και το ακουμπάει κλειστό πάνω στο γραφείο. Το ανοίγει και το κρατά για λίγο έτσι. Όταν το αποσύρει, βλέπουμε ότι έχει απιδώσει τη σφαίρα της πρώτης σκηνής.

ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

— Εφοάτουν, ζάβαλί μου. Εφοάτουν... Τωρά επέδανεν...

Σφίγγει τα μάτια του και τα δάκρυα κυλούν.

ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

— Μπέλκι (ίσως) εν είσιεν κανένας ζωντανός...

Η κοπέλα τον κοιτάζει κατάματα με απορία. Ο γέρος γυρίζει αλλού το βλέμμα και στρέφεται να φύγει. Σταματά, πριν βγει από την πόρτα, και με τα μάτια στο πάτωμα, μισογυρισμένος προς την κοπέλα, μονολογεί.

ΓΕΡΟΒΟΣΚΟΣ

— Μπέλκι και το γιος μου... θκιο γρονώ άηκεν το γιος του. Η γεναίκα επέδανεν που το μαράζιν της...

Ο λυγμός του τον κάνει να γυρίσει και να βγει σχεδόν τρεκλίζοντας από την πόρτα. Χωρίς να την κλείσει, ακουμπά στον παραστάτη, καταπίνει ένα λυγμό και σωριάζεται κάμω. Δίπλα στην πόρτα μια επιγραφή με τον τίτλο «ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΤΩΝ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ».

"Φοβήθηκαν πως στη βαλίτσα σου
προσφυγάκι,
έκρυβες λεμονανθούς και Κερύνειες.
Έτσι την πήραν.
Μα δεν κατάφεραν να την ανοίξουν.
Τόσα χρόνια βλέπεις και δεν έμαθαν ακόμη
πως τέτοιες βαλίτσες
μόνο χέρια καθαρά μπορούν να
ξεκλειδώσουν."
της Έλενας Σιούφτα